

Dolžina vektorja: $\|a\| = \sqrt{\sum_{i=1}^n a_i^2}$, **Sk. produkt:** $a \cdot b = \sum_{i=1}^n a_i b_i$

Povprečje: $\mu = \frac{\sum_{i=1}^N x_i}{N}$, **Standardni odklon:** $\sigma = \sqrt{\frac{1}{N} \sum_{i=1}^N (x_i - \mu)^2}$

ANALIZA NEODVISNIH KOMPONENT

Matematična formulacija: $x_j(t) = a_{j1}s_1(t) + a_{j2}s_2(t) + \dots + a_{jn}s_n(t) \quad \forall j$

(x_j - linearna mešanica, x_j - opazovana vrednost, s_j - neodvisna spremenljivka, a_{ji} - utež v mešanici).

Mešalni model v matrični notaciji: $X = AS$, $W = A^{-1}$, $S = WX$ (dimenzije: $X \dots n \times N$, $A \dots n \times n$, $S \dots n \times N$, n - št. opazovanih spremenljivk in neodv. komponent, N - št. vzorcev, A - mešalna matrika, S - neodv. komponente).

Mere za merjenje "ne Gaussov": **1.Kurtozis:** $kurt(y) = E\{y^4\} - 3(E\{y^2\})^2 \stackrel{predp.}{=} E\{y^4\} - 3$,

2.Negentropija - približek: $J(y) = [E\{\mathcal{G}(y)\} - E\{\mathcal{G}(v)\}]^2$ (E - matematično upanje/povprečje, \mathcal{G} - poljubna nekvadratična funkcija, y - naključna spremenljivka, v - Gaussova spremenljivka z ničelnim povprečjem in varianco = 1).

Primerne funkcije \mathcal{G} : 1. $\mathcal{G}(u) = \frac{1}{a} \log \cosh au$, 2. $\mathcal{G}(u) = -e^{-\frac{u^2}{2}}$, kjer a - konstanta iz intervala $[1, 2]$.

Predobdelava: 1.Centriranje: povprečni vektor: $m = E\{X\}$, **2.Beljenje:** dekompozicija kovariančne matrike

netransformiranih podatkov na lastne vrednosti: $E\{xx^T\} = EDE^T$ (E - ortogonalna matrika lastnih vektorjev,

D -diagonalna matrika pripadajočih lastnih vrednosti). Nato sledi beljenje: $\tilde{X} = D^{-\frac{1}{2}}E^T X$. Razbeljenje: $A = ED^{\frac{1}{2}}\tilde{A}$

<u>Algoritem ICA - 1. postopek za en stolpec</u> <u>inverzne mešalne matrike W</u>	<u>2. Postopek za celotno inverzno</u> <u>mešalno matriko \tilde{W}</u>
1. Naključno določi stolpec w (dimenzije $n \times 1$) 2. Izračunaj $w^+ = E\{X\mathcal{G}'(X^T w)\} - E\{\mathcal{G}''(X^T w)\}w$ 3. $w = w^+ / \ w^+\ $ 4. IF $((w^T w - 1) < \epsilon)$ Konec; ELSE Korak 2 (\mathcal{G}' in \mathcal{G}'' sta prvi in drugi odvod funkcije \mathcal{G} , ϵ - majhno poz. št.) ($E\{X\mathcal{G}'(X^T w)\}$ izračunamo: 1. najprej določimo $X\mathcal{G}'(X^T w)$, s čimer dobimo stolpec dimenzije $n \times 1$, 2. vsak element stolpca zatem delimo s številom vzorcev (tj. z N))	1. FOR vsak stolpec matrike \tilde{W} Izvedi postopek za en stolpec (točka 1). 2. Dekoreliraj vrstice v matriki \tilde{W} , npr. kot $\tilde{W} = \tilde{W} / \sqrt{\ \tilde{W}\tilde{W}^T\ }$ REPEAT $\tilde{W} = \frac{3}{2}\tilde{W} - \frac{1}{2}\tilde{W}\tilde{W}^T\tilde{W}$ UNTIL rezultat ne konvergira 3. Določi originalno mešalno matriko A z razbeljenjem: $A = ED^{\frac{1}{2}}\tilde{W}^{-1}$

Aplikacija metode ICA - Odstranjevanje šuma

1. Na brezšumni množici podatkov določi transformacijo W
2. Ocení množico parametrov. **3.** Izvedi transformacijo W na šumnih podatkih.
4. Nad dobljenim rezultatom apliciraj operator krčenja. **5.** Rezultat na koncu transformiraj s W^T v prostor originalnih spremenljivk.

FOURIERJEVA TRANSFORMACIJA (\mathcal{F})

Oznake: Čas. predstavitev - neodv. spremenljivka t (čas) $\rightarrow x = x(t)$, frekv. predstavitev - neodv. spremenljivka w

(krožna frekvenca; $w = 2\pi f$, A - amplituda, f - frekvenca, φ - faza) $\rightarrow \mathbb{X} = \mathbb{X}(w)$. (N -dolžina, $\mathcal{I} = \mathcal{I}(x, y)$ -zvezna slika)

1D zvezna FT: $\mathbb{X}(w) = \int_{-\infty}^{+\infty} x(t)e^{-iwt} dt$, **inverz:** $x(t) = \frac{1}{2\pi} \int_{-\infty}^{+\infty} \mathbb{X}(w)e^{iwt} dw$ ($i = \sqrt{-1}$, $e^{-iwt} = \cos(wt) - i\sin(wt)$)

1D diskretna FT: $\mathbb{X}(k) = \sum_{n=0}^{N-1} x(n)e^{-i\frac{2\pi}{N}kn}$, $k = 0, 1, \dots, N-1$, **inverz:** $x(n) = \frac{1}{N} \sum_{k=0}^{N-1} \mathbb{X}(k)e^{i\frac{2\pi}{N}kn}$, $n = 0, 1, \dots, N-1$

2D zvezna FT: $\mathcal{F}[\mathcal{I}(x, y)] = \mathbb{I}(u, v) = \int_{-\infty}^{+\infty} \int_{-\infty}^{+\infty} \mathcal{I}(x, y)e^{-i2\pi(xu+yv)} dx dy$.

inverz: $\mathcal{F}^{-1}[\mathbb{I}(u, v)] = \mathcal{I}(x, y) = \int_{-\infty}^{+\infty} \int_{-\infty}^{+\infty} \mathbb{I}(u, v)e^{i2\pi(xu+yv)} du dv$ (u, v -prostorski frekvenci, $e^{i2\pi(xu+yv)}$ -periodični vzorec)

2D diskretna FT: $\mathbb{I}(k_1, k_2) = \frac{1}{MN} \sum_{m=0}^{M-1} \sum_{n=0}^{N-1} \mathcal{I}(m, n)e^{-i2\pi(\frac{mk_1}{M} + \frac{nk_2}{N})}$, $k_1 = 0, 1, \dots, M-1$, $k_2 = 0, 1, \dots, N-1$.

inverz: $\mathcal{I}(m, n) = \sum_{k_1=0}^{M-1} \sum_{k_2=0}^{N-1} \mathbb{I}(k_1, k_2)e^{i2\pi(\frac{mk_1}{M} + \frac{nk_2}{N})}$, $m = 0, 1, \dots, M-1$, $n = 0, 1, \dots, N-1$.

Možna implementacija 2D FT: Enačbo zapišemo kot: $\mathbb{I}(k_1, k_2) = \frac{1}{M} \sum_{m=0}^{M-1} (\frac{1}{N} \sum_{n=0}^{N-1} \mathcal{I}(m, n)e^{-\frac{i2\pi nk_2}{N}})e^{-\frac{i2\pi mk_1}{M}}$,
 $k_1 = 0, 1, \dots, M-1$, $k_2 = 0, 1, \dots, N-1$.

Interpretacija 2D DFT: $\mathbb{I}(k_1, k_2) = Re(k_1, k_2) + iIm(k_1, k_2)$, kjer $Re(k_1, k_2)$ - realni del in $Im(k_1, k_2)$ - imag. del.

Frekv./amplitudni spekter: $|\mathbb{I}(k_1, k_2)| = \sqrt{Re^2(k_1, k_2) + Im^2(k_1, k_2)}$, **Fazni spekter:** $\varphi(k_1, k_2) = \arctg(\frac{Im(k_1, k_2)}{Re(k_1, k_2)})$,

Močnostni spekter/spektralna gostota: $P(k_1, k_2) = |\mathbb{I}(k_1, k_2)|^2 = Re^2(k_1, k_2) + Im^2(k_1, k_2)$.

Fourierjeva transformiranka v polarni obliki: $\mathbb{I}(k_1, k_2) = |\mathbb{I}(k_1, k_2)|e^{i\varphi(k_1, k_2)}$.

Lastnosti 2D DFT: 1.Linearnost: $\mathcal{F}[aI_1(m, n) + bI_2(m, n)] = a\mathbb{I}_1(k_1, k_2) + b\mathbb{I}_2(k_1, k_2)$,

2.Premik v slikovni ravnini: $\mathcal{F}[I(m - a, n - b)] = \mathbb{I}(k_1, k_2)e^{-i2\pi(\frac{ak_1}{M} + \frac{bk_2}{N})}$,

3.Premik v frekvenčni domeni: $\mathbb{I}(k_1 - a, k_2 - b) = \mathcal{F}[I(m, n)e^{i2\pi(\frac{am}{M} + \frac{bn}{N})}]$, **4.Skaliranje:** $\mathcal{F}[I(am, bn)] = \frac{1}{|ab|}\mathbb{I}(\frac{k_1}{a}, \frac{k_2}{b})$

5.Rotacija: $\mathcal{F}[I(m \cos \theta + n \sin \theta, -m \sin \theta + n \cos \theta)] = \mathbb{I}(k_1 \cos \theta + k_2 \sin \theta, -k_1 \sin \theta + k_2 \cos \theta)$

6.Periodičnost: Predpostavimo $I(-m, n) = I(M - m, n)$ oz. $I(m, -n) = I(m, N - n)$, v splošnem: $I(aM + m, bN + n) = I(m, n)$. Potem velja, da je tudi Fourierjeva transformiranka periodična: $\mathbb{I}(aM + k_1, bN + k_2) = \mathbb{I}(k_1, k_2)$.

7.Konvolucija: v diskretnem prostoru: $G(m, n) = H(m, n) * I(m, n) = I(m, n) * H(m, n) = \sum_{a=0}^{M-1} \sum_{b=0}^{N-1} I(a, b)H(m - a, n - b)$. Konvolucija v frekvenčnem diskretnem prostoru: $\mathbb{G}(k_1, k_2) = \mathbb{I}(k_1, k_2)\mathbb{H}(k_1, k_2)$

Ujemanje (iskanje) šablon in (križna) korelacija

1. $\mathbb{I}(k_1, k_2) = \mathcal{F}[I(m, n)]$ in $\mathbb{H}(k_1, k_2) = \mathcal{F}[H(m, n)]$. **2.** $R(m, n) = \mathcal{F}^{-1}[\mathbb{I}(k_1, k_2)\mathbb{H}(k_1, k_2)]$.
3. (Lokalni) maksimum v R določa položaj šablone H v sliki I (oznaka \mathbb{I} označuje konjugirano kompleksno število).

2D VALČNA TRANSFORMACIJA

1D Zvezna valčna transformacija: $W_x(a, b) = \langle x, \psi_{a,b} \rangle = \int_{-\infty}^{+\infty} x(t) \psi_{a,b}(t) dt$, kjer $\psi_{a,b}(t) = \frac{1}{\sqrt{a}} \psi(\frac{t-b}{a})$

(a - merilo, b - pomik bazne funkcije vzdolž osi t , $a, b > 0$, $\{\psi_{a,b}(t)\}$ - množica valčnih baznih funkcij).

Inverzna 1D zvezna valčna transformacija: $x(t) = \frac{1}{C_\psi} \int_0^\infty \int_{-\infty}^{+\infty} W_x(a, b) \psi_{a,b}(t) db \frac{da}{a^2}$, kjer $C_\psi = \int_{-\infty}^{+\infty} \frac{|\psi(t)|}{|t|} dt$

1D diskretna valčna transformacija: $c_{j,k} = \sum_n x(n) \psi_{j,k}(n)$, $j = 0, 1, \dots, \log_2(N) - 1$.

Inverzna 1D diskretna valčna transformacija: $x(n) = \sum_j \sum_k c_{j,k} \psi_{j,k}(n)$, $k = 0, 1, \dots, 2^j - 1$

Množica ortonormalnih valčkov: $\psi_{j,k}(n) = 2^{j/2} \psi(2^j n - k)$, **osnovni valček:** $\psi(n) = \sum_k h_1(k) \phi(2n - k)$

Enotin odziv diskretnega visokega sita: $h_1(k) = (-1)^k h_0(-k + 1)$, **enotin odziv diskretnega nizkega sita** h_0

Skalirna funkcija $\phi(n)$, ki jo določimo z h_0 kot $\phi(n) = \sum_k h_0(k) \phi(2n - k)$

1D FWT: Število nivojev dekompozicije: $\vartheta = \log_2(N)$, kjer je zahtevana dolžina signala $N = 2^\vartheta$.

2D zvezna valčna transformacija: $W_x(a, b_x, b_y) = \int_{-\infty}^{+\infty} \int_{-\infty}^{+\infty} \mathcal{I}(x, y) \psi_{a,b_x,b_y}(x, y) dx dy$, kjer je $\mathcal{I}(x, y)$ zvezna slika oz. funkcija dveh neodv. spremenljivk, b_x in b_y specificirata translacijo v dveh dimenzijah in $\psi_{a,b_x,b_y}(x, y)$ je **2D valček** definiran kot $\psi_{a,b_x,b_y}(x, y) = \frac{1}{|a|} \psi(\frac{x-b_x}{a}, \frac{y-b_y}{a})$

2D diskretna valčna transformacija: **2D skalirna funkcija:** $\phi(x, y) = \phi(x) \phi(y)$. Iz valčka $\psi(x)$ tvorimo **tri 2D**

osnovne valčke: $\psi^{(1)}(x, y) = \phi(x) \psi(y)$, $\psi^{(2)}(x, y) = \psi(x) \phi(y)$ in $\psi^{(3)}(x, y) = \psi(x) \psi(y)$. Trije valčki tvorijo temelj za

2D DWT - predstavljajo **ortonormalno bazo:** $\{\psi_{j,m,n}^{(l)}\} = \{2^j \psi^{(l)}(x - 2^j m, y - 2^j n)\}$, $j \geq 0, l = 1, 2, 3, \quad m, n \in \mathbb{N}$

Algoritem dekompozicije slike (2D FWT): za prvi nivo ($j = 1$) dobimo: $I_2^{(0)}(m, n) = \langle I_1(x, y), \phi(x - 2m, y - 2n) \rangle$,

$I_2^{(1)}(m, n) = \langle I_1(x, y), \psi^{(1)}(x - 2m, y - 2n) \rangle$, $I_2^{(2)}(m, n) = \langle I_1(x, y), \psi^{(2)}(x - 2m, y - 2n) \rangle$,

$I_2^{(3)}(m, n) = \langle I_1(x, y), \psi^{(3)}(x - 2m, y - 2n) \rangle$.

Za nivoje $j > 1$ dobimo nad sliko $I_{2^j}^{(0)}(x, y)$ štiri najmanjše podslike pri merilu 2^{j+1} .

Postopek dekompozicije za sliko, velikosti $N \times N$ pikslov, zaključimo v J korakih, kjer $J \leq \log_2(N)$.

KONVOLUCIJSKE NEVRONSKE MREŽE - SPLOŠNO

O nevronu: x_i - i-ti vhod, w_i - utež i-tega vhoda (realno število), b oz. w_0 - prag (bias).

Obtežen vhod s v celično telo: $s = \sum_{i=1}^n w_i x_i + b$ oz. $s = wx + b$ oz. $s = \sum_{i=0}^n w_i x_i$ oz. $s = \hat{w} \hat{x}$

(vektor uteži $w = [w_1, w_2, \dots, w_n]$ oz. $\hat{w} = [w_0, w]$, vektor vhodov $x = [x_1, x_2, \dots, x_n]$ oz. $\hat{x} = [1, x]$).

Izhod y - monoton naraščajoča funkcija obteženega vhoda s : $y = f(s)$ (f - prenosna/aktivacijska funkcija nevrona).

Aktivacijske funkcije: ReLU (REctified Linear Unit): $f(s) = \max(0, s)$

Leaky ReLU: $f(s) = \max(as, s)$, kjer $a > 0, a \in \mathbb{R}$ (npr. $a = 0, 01$).

Maxout: $f(x) = \max(w_0 x + b_0, w_1 x + b_1)$. **Sigmoidna:** $f(s) = 1/(1 + e^{-s})$. **Tanh:** $f(s) = 2 \operatorname{sigmoid}(2s) - 1$.

Učenje nevronske mreže: neznana funkcijska relacija f : $f: \mathcal{X} \rightarrow \mathcal{Y}$, $\mathcal{X} \subset \mathbb{R}^n \wedge \mathcal{Y} \subset \mathbb{R}^m$.

Učna množica \mathcal{U}_M - pari (vhod, zelen izhod): $\mathcal{U}_M = \{(x_i, t(x_i)) | x_i \in \mathcal{X} \wedge t(x_i) \in \mathcal{Y}\}$. Predpostavimo: $t(x_i) = f(x_i)$.

Izračun izgube (loss): $\forall x_i \in \mathcal{X} \wedge \mathcal{U}_M \quad L_i = L(x_i, y_i, t(x_i), w)$ (L_i - strošek para).

Izračun stroška (cost): $J(w) = E(\sum_i L_i)$ ($\nabla_w J(w)$ - gradient stroškovne funkcije).

Število parametrov prve plasti klasičnih NN pri uporabi slike na vhodni plasti: $M \times N \times St_Kanalov$.

Preciznost: $\frac{tp}{tp+fp}$, **Priklic (recall):** $\frac{tp}{tp+fn}$, **Natančnost:** $\frac{tp+tn}{tp+tn+fp+fn}$, **metrika F1:** $F = 2 \cdot \frac{\text{precision-recall}}{\text{precision+recall}}$

KONVOLUCIJSKE NEVRONSKE MREŽE - PLASTI

Konvolucijska plast: Dimenzije izhoda: $M_2 \times N_2$, kjer $M_2 = (M_1 - F + 2P)/S + 1$ in $N_2 = (N_1 - F + 2P)/S + 1$.

Če uporabimo K filtrov, potem je izhod dimenzije: $M_2 \times N_2 \times K$.

Filtri imajo $F \times F \times C_h$ uteži, skupno potrebujemo za K filtrov: $(F \times F \times C_h) \times K$ uteži in K pragov.

(F - dimenzija filtra, P - število robnih ničel, S - korak gibanja filtra, K - število filtrov, M_1 - x dimenzija vhoda,

N_1 - y dimenzija vhoda, C_h - število kanalov).

Združevalna plast: Dimenzije izhoda: $M_2 \times N_2$ (za kanal) oz. $M_2 \times N_2 \times C_h$ (za sliko), kjer $M_2 = (M_1 - F)/S + 1$ in $N_2 = (N_1 - F)/S + 1$

(F - dimenzija bloka, S - korak gibanja bloka, M_1 - x dimenzija vhoda, N_1 - y dimenzija vhoda, C_h - število kanalov).

KONVOLUCIJSKE NEVRONSKE MREŽE - INŽENIRSKI PRISTOPI

Inicializacija uteži - tipično: vektor uteži po naključni inicializaciji množimo z $1/\sqrt{n}$, pri ReLU aktivaciji pa z $\sqrt{2/n}$ (n - število vhodov v nevron).

Normalizacija množice: Faza učenja: Vsako značilnico normaliziramo kot $y_i = \gamma \frac{x_i - \mu_B}{\sqrt{\sigma_B^2 + e}} + \beta$

(γ in β - učeča parametra, μ_B - povprečje, σ_B - standardni odklon množice B, e - majhno število > 0)